

**לעילוי נשמת
הרב הפ"ץ בן אסתר זצ"ל**

פרשת צו - פרה

חידושי תורה ושאלות על **פרשת השבוע** וענייני דיומא מ - א' ועד ת' מהמפרשים מדרשים וכד'

התשובות מסודרות לפי סדר א-ב

בפרשה 97 פסוקים = **פן אדם**

פן אדם בית יש"ר אל יש"בים על אדם וטמא אותה בדרך ובגלילותם פטמאת הפנה היתה דרך לפני. (הפטר לפרשת פרה - יחזקאל לו) בפרשת צו 18 מצוות, מתוך 9 מצוות עשה ו-9 מצוות לא תעשה (ספר החינוך)

- עשה**: הרמת הדשן • הדלקת אש על המזבח בכל יום • אכילת שיירי מנחות • קרבן מנחה של כהן גדול בכל יום • מעשה החטאת • מעשה האשם • מעשה זבח השלמים • שריפת נותר הקדשים • שריפת בשר קודש שנטמא. **לא תעשה**: שלא לכבות אש מעל המזבח • שלא לעשות שיירי מנחות חמץ • שלא תאכל מנחת כהן • שלא לאכול מבשר חטאות הנעשות בפנים • שלא להותיר מבשר קרבן התודה • שלא לאכול פיגול • שלא לאכול קדשים שנטמאו • שלא נאכל חלב • שלא נאכל דם בהמה חיה ועוף.

פרשת פרה היא אחת מארבע השבתות המיוחדות בחודש אדר והיא בין פורים ובין שבת החודש שנקראת לפני ראש חודש ניסן. עניינה הוא בפרה האדומה שאפרה שימש להיטהרות מטומאות מת והקריאה בה היא לזכר המצווה לפני חג הפסח כדי שיהיו כולם טהורים על מנת לאכול מקורבן הפסח בזמנו. איתא בגמרא (ירושלמי מגילה פי"ג ה"ה) בדין הוא שתקדים החודש לפרה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה. ולמה פרה קודמת, שהיא טהרתן של כל ישראל.

מה הטעם שקבעו פרשת פרה בשבת - לפי שהשבת מסייעת לטהרה זו. דאיתא במדרש (מ"ר י"ט ו) לך אני מגלה טעמי פרה אדומה ולאחרים חוקה. דוודאי יש טעם לפרה רק שמי שטעם טעם חטא אינו יכול להשיג טעם זה. לפי שהוא יתקון חטא העגל. לפי שמקודם היו דבוקים בעץ החיים ועל ידי החטא אינם יכולים להשיג את טעמי הפרה. ולכן משה רבינו ע"ה השיג הטעם, ולכן בשבת שמשה רבינו מחזיר לישראל את הכתרים של הקדמת נעשה ונשמע שזוכים לקבל הארה מלוחות הראשונות, יכולים להשיג מעט מטעמי הפרה. (שפת אמת - פרשת פרה תרל"ח)

זאת חקת התורה אשר צוה י- הוה לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליהם פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על (במדבר י"ב) אמר הקב"ה למשה, **אליה פרה**, לך אני מגלה טעם פרה אבל לאחרים חקה (מדרש תנחומא). ואפילו שלמה המלך שהכתוב אומר עליו **ויחכם מכל האדם** (מ"א ה"א) שהיה בקי בכל מיני החכמה שידע את שפת כל החיות ושפת כל הצומח, לא השיג את סודה של פרה אדומה, וזהו שאמר **כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני**. (קהלת ז' כג) כלומר חשבתי בלבי אני אחכים ואגיע להבין סודה של פרה אדומה והנה היא רחוקה ממני. **אחכמה ראשי תיבות**: אשת אח (יבמה), חזיר, כלאים / שעטנז, מי נדה - מי הזיה המשתלח - שער, הזמה - עדים זוממים, חוקים הם ללא טעם. **היא רחוקה בגמטריא פרה אדומה** = 341 (עטרת זקנים)

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו. (ויקרא ו"ב) **אהרן** ר"ת אוריאל הדרניאל רפאל נוריאל, הם המלאכים המשמשים סביבות כסא הכבוד, אוריאל לפניו רפאל אחריו, הדרניאל פרוש לפני כסא הכבוד כיריעה לומר לך שהיה אהרון חביב כמלאכי השרת. **זאת תורת העולה** היא התורה החשובה כעולה, כדכתיב **וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל**. (דברים ד' מד) **העולה הוא העולה** היא התורה החשובה כעולה, מה עולה מכפרת אף תורה מכפרת, מה עולה כולה לגבוה אף התורה כן, כדכתיב **כי אם בתורת י-הוה חפצו ובתורתו יהגה יומם וליילה**. (תהלים א' ב), מה עולה כולה לאישים כך התורה הלאו **כה דברי פאש נאם י-הוה** (ירמיהו כג כט) **על מוקדה על ב' פעמים**, אע"פ שישב על התורה מ"מ לא יבטל על (בגמטריא מאה) ברכות בכל יום. זמן תורה לחוד וזמן תפילה לחוד. **על מוקדה על רמז להיכל** שהיה ק' אמה על ק' אמה ועתיד להיות למוקד. **על המזבח כל הלילה דכתיב והגית בו יומם וליילה** (יהושע א' ח) **ואש המזבח תוקד בו** היא צורבא מרבנן דרתח [תלמיד חכם רך בשנים שכוועס] אורייתא מרתחא ליה [התורה היא שמרתחה אותו, ויש לדון אותו לכף זכות]. (תענית ד' ד). **אש המזבח תוקד ס"ת שחז** לומר אפילו ת"ח שעוסק בתורה והוא מקבל שוחד לא ינקה מהאש, שנאמר **כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נפת** (איוב כ' כו) והוא נדרש על תלמיד חכם. (רבינו אפרים). אמרו רבותינו ז"ל הכעס מקצר ימיו של אדם, כדכתיב (איוב י"ד, א) **קצר ימים ושבע רגזו** וזהו שאמר לא מבעיא תלמיד חכם גדול בשנים דרתח דודאי צריך לומר אין כעסו טבעי מן היצר הרע אדם, דהוא גדול הכעס והכעס מקצר ובודאי דזה הכעס בא מן התורה דמתחא ליה ולכן לא עשה בו נזק, אלא אפילו תלמיד חכם רך בשנים דתוכל לתלות כעסו טבעי מצד היצר גם כן לא תימא הכי אלא אורייתא מרתחא ליה. (בן יהוידע שם)

סגולה בפרשה - לבטל מחשבה זרה

כתב השל"ה הקדוש (שער האותיות אות ל) בשם המקובל האלקי רבי משה קורדובירו זי"ע: "מצאתי כתב יד של האלקי מהר"מ קורדוורא ז"ל שכתב וזה לשונו, לימדני זקן אחד, לבטל המחשבה יאמר פסוק זה הרבה פעמים (ויקרא ו-ו) **אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה**. מוסיף השל"ה הקדוש: "ובעיני פשוט שזה הזקן היה אליהו הנביא, ולרוב ענוותנותו של הרב לא רצה לגלות."

כתב הכתב סופר - ובוזה נראה לפרש את הפסוק עצמו, דמי שבלבו **אש תמיד תוקד** לה' ולקיים מצוותיו, ה' עוזר לו שינצל ממחשבה זרה וממחשבת פיגול וכ"ש שלא יבא לעשות עבירה בפועל, וכמו שאמרו (סוטה כא) 'מצוה מגנא ומצלא' וזה מה שאמר **אש תמיד תוקד על המזבח** הוא באדם שהוא מזבח אדמה ומשם נוצר אדם הראשון, כפירש"י בפרשת בראשית (ב' ז) **נטל עפרו ממקום שנאמר בו** (שמות כ' כא) **מזבח אדמה תעשה לי מעל זה לא תכבה** האש והבא להיטהר מסייעין אותו, והמקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מאש של המזבח של למעלה.

כתב החיד"א ז"ל "שמעתי ממקובל זקן ז"ל דטוב לעסוק במסכת **מכות** שהוא גמטריא **הרהורים** (466) לבטל הרהורים רעים. ואני בעיני שפר קדמי לכיון בשם **קר"ע שט"ן**. (דבש לפי - מערכת ה' אות ט)

ויצנו **קהל וקהל** ליה-הנה פי טוב פי לעולם חסדו על ישראל וכל העם הריעו **תרועה גדולה** **קהל** ליה-הנה על הוסד בית י-הנה. (עזרא ג' יא) **קר"ע שט"ן** בגמטריא **תרועה גדולה** (729).

דרשו חז"ל **אש** שנאמר בו **תמיד** שהוא אש המנורה, לקחו מ-**על המזבח**. רמז לכך - **אש** בגמטריא **מנורה**. (301)

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ס"ת בגמטריא **אליהו** (52). ר"ת ארבעת התיבות האחרונות **על המזבח לא תכבה** הן **תעלה**. רמז למה שנתקיים באליהו הנביא כאשר בנה המזבח עם נביאי הבעל וירדה לו אש מן השמים. עליה נאמר ונאם **המים אשר בתעלה** לחכה. (מ"א י"ח לה). (פרפראות לחכמה)

שאלות

- א. על מי נאמר שאע"פ שעבר עבירות חמורות, התורה שלמד הגינה עליו ופטרה אותו מאש של גיהנם .
- ב. **צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מזבחה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו.** (ויקרא ו ב) פרש"י – אין צו אלא לשון זריז, מיד ולדורות. אמר רבי שמעון: ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון פיס. לכאורה איזה חסרון כיון יש כאן, הלא משל ציבור הם מביאים .
- ג. כיצד היה הכהן מדליק את המנורה .
- ד. **ולבש הפהן מדו בד ומכנסי בד ולבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח (ו ג).** הכהן המסיר את הדשן מהמזבח לובש ארבעה בגדים. מדוע כתבה התורה רק את המכנסיים והכתונת ולא את האבנט והמצנפת?
- ה. **וישחטו** | ניגח מושח מדמו ניתן על תנוף און אהרו הימנית ועל בָּהוּ ידו הימנית ועל פָּהוּ רגלו הימנית. (ויקרא ח כג) מה הטעם שלגבי קרבן שלמים טעמו בשלשלת **וישחטו**, מה שאין כן בעולה וחטאת.
- ו. ראייה בפרשה לדברי המסילת ישרים – 'העומד לפני מלך מלכי המלכים להתפלל, ראוי הוא שילבש בגדי כבוד, ויושב לפניו כמו שיושב לפני מלך גדול'.
- ז. ראייה בפרשה שכל העוסק בתורה, לא צריך לא עולה ולא מנחה ולא חטאת ולא אשם לכפרה.
- ח. **על מזבח בשמן מעשה מרבכת מביאנה תפיני מנחת פתים תקריב ריח ניחח לי-הנה.** (ויקרא ו יד) פרש"י - מלמד שטעונה פתיתה. מה הטעם שבמנחת העני טעונה המנחה פתיתה .
- ט. **ויקלי חרש אשר תבשל בו ישר וואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים.** (ו כא) איתא בחז"ל והוא הדין לכל שאר מיני מתכות שנתבשל בהן האיסור דינו בהגעלה ולא תספיק בהם הדחה בעלמא, אבל כלי חרש שנתבשל בו איסור אין לו תקנה אלא בשבירה ולא תספיק בו הגעלה. (תו"כ, רבינו בחיי) מה הטעם שכתבה התורה דווקא כלי נחשת ומשם נלמד לשאר מיני מתכות.
- י. מה הטעם שקוראים לתפלה שאחר חצות היום תפילת מנחה, הלא גם בשחר היתה קריבה מנחת חביתין ומנחת תמיד. (מי הראשון שקרא לה מנחה)
- יא. בתפילת שמונה עשרה צריך להשתחוות בברכה ראשונה, תחלה וסוף, וכן במודים תחלה וסוף. על מי נאמר שישתחווה בכל ברכה וברכה, והטעם בזה. והקשר לפרשתנו.
- יב. **עד יום מלאות ימי מלאיכם פי שבועת ימים ימלא את ידכם.** (ויקרא ח לג) ביום זה החלו ימי המילואים .
- יג. **ומפתח אהל מועד לא תצאו שבועת ימים עד יום מלאות ימי מלאיכם פי שבועת ימים ימלא את ידכם.** (ויקרא ח לג) מתי היה מותר לכהנים לצאת מפתח אוהל מועד בתוך שבועת ימי המילואים .
- יד. **ומפתח אהל מועד לא תצאו שבועת ימים עד יום מלאות ימי מלאיכם פי שבועת ימים ימלא את ידכם.** (ויקרא ח לג) מה הטעם שנכתב **מלאיכם** בכתיב חסר ללא ו'.
- טו. מה הטעם שבפרק איזהו מקומן של זבחים (משנה זבחים ה) הנאמרת קודם התפילה הובאה הלכה בלשון 'ונאכלין לפני מן הקלעים לזכרי כהונה', הלא המשנה מדברת על עבודת המקדש, ואילו הקלעים היו רק במשכן ולא במקדש.
- טז. **אם על תודה יקריבנו ויקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן וריקקי מצות משחים בשמן** (ויקרא ז יב) מה הטעם שעונים אחר המברך ברכת הגומל 'מי שגמלך טוב הוא יגמלך כל טוב סלה' (נ"א - האל שגמלך כל טוב, הוא יגמלך כל טוב סלה) ולא מספיק בעניית אמן בלבד כשאר ברכות.
- טז. מי שסך עצמו בדמה אין האש שולטת בו.
- טז. **על חלות לחם חמין יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו.** (ויקרא ז יג) מהו השיעור של סולת שמביאים לעשות ממנה חלה.
- טז. איתא בזוהר (פרשת צו לו ב) רבי חזקיה הנה יושב לפני רבי אלעזר. אמר לו, פמה אורות נבראו טרם שנברא העולם? אמר לו, שבועה. ואלו הם: אור תורה, אור גיהנם, אור גן עדן, אור פסא הקבוד, אור בית המקדש, אור תשובה, אורו של משיח. ואלה נבראו בטרם שנברא העולם. שבועה אורות ומאורות שנאחזו באהרן, והוא מדליק מנורות ממעלה למטה. (מתורגם) . לכאורה מה ענין **אור גיהנם**, אדרבה אמרו (ש"ר פ' יד) הרשעים מתכסים בגיהנם בחושך וכן איתא בגמרא (מנחות צט א) הקדוש ברוך הוא מסיתך לצאת מגיהנם, שפיה צר, שעשונה צבור בתוכה. ועל ידי זה מחשיך האור.
- טז. **ואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים.** (ויקרא ו כא) מה ההבדל בין מריקה לשטיפה .
- טז. **והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח. והוציא את הדשן אל מקום טהור.** (ויקרא ו ג ד) נצטוו בזה הכהנים להסיר את הדשן בכל יום מעל המזבח. (מה"מ עשה ל) . וגזירת הכתוב הוא שירים מלא המחתה בכל יום ויניחנו אצל המזבח. מהו השיעור המינימלי לתרומת (הרמת) הדשן .
- טז. משיח צדקנו כיצד ישפוט בין איש לרעהו, ויבחין בין צדיק לרשע.
- טז. **פי כל אכל חלב מן הבהמה אשר יקריב מנחה אשה לי-הנה ונכרתה הנפש האכלת מעמיה.** (ויקרא ז כה) מהו שיעור של אכילת חלב שעונשו כרת בידי שמים.
- טז. לעתיד לבוא כל הקרבנות בטליו, וכן כל התפילות חוץ מקרבן זה וחוזן מתפילה זו.

מקורות / חידודון *

א. לא מידן לדייניה משום דעסק כו'. הא ודאי דהוה אחר מכלל פושעי ישראל בגופן דאמרינן בהו פ"ק דר"ה יורדין לגיהנם ונידונין בה י"ב חדש לאחר י"ב חדש גופן כלה ונשמתן נשפרת כו' תורתו היתה מגנת עליו מדינה של גיהנם כדקאמר משום דעסק באורייתא וכדכתיב **בשכבך תשמור עליך** ג' ולא לעלמא דאתי ליתי דאין לו שום זכות להיות זוכה לעולם הבא ורבי מאיר ביקש עליו בהיפך זה דלדייניה על עבירותיו בגיהנם ויהיה זוכה לעוה"ב בשביל תורתו כדאמרינן בעלמא דאינו דומה שיהיה הרב בגיהנם והתלמיד בג"ע דר"מ תלמיד של אחר היה כדלקמן. (חידושי אגדות שם)

ב. ויש לחוש שמצד העצלה המצויה באדם יבא לידי תרדמה ויקלקל הקרבן ע"כ הוא צריך זירוז. ובענין חסרון כ"ס האמור כאן רבו הדעות ואוסיף לקח טוב משלי לפי שהעולה מכפר על הרהור הלב ומצינו בירושלמי (תרומו' ח סוף הלכה ד) מעשה בר' יוחנן דאבד ליה כוסי'יה ובעון מיניה אוריתא ולא ידע, אמרין ליה וכי מפני דאבדה כוסי'תיך אבדה דעתך אמר להו דעתא בלבא תליא ולבא בכיסא תליא מכאן ראיא שחסרון כ"ס יהולל חכם ויאבד לב מתנה אשר נתן לו אלהים לחשוב בחרושת עץ חיים והשיאו לבו לחשוב ולהרהר בעבירה, ואם לא עשה הכהן קרבן זה כמשפט צריך לעשות אחר והראשון בטל ואבד כך פירש בחזקוני, וע"י חסרון כ"ס זה יאבד דעתו ולבו ויבא לידי הרהור עבירה ואז לא יהיה גם הקרבן השני כפרה על הרהור שהרי הוא מצוה הבאה בעבירה ואיך יכפר על הרהור והרי הקרבן מוסיף לו הרהור עבירה ע"י חסרון כ"ס לפיכך הכהן צריך זירוז ביותר בקרבן העולה דווקא. (כלי יקר)

ה. ד"פ פעמים נאמר בתורה הטעם שלשלת – ויתמהמה, ויאמר, וימאן, וישחט. כל מקום שטעמו שלשלת מורה על הארכת הענין. ויתמהמה שהתמהמה יותר מהראוי, ויאמר שהאריך בדבריו הרבה אלא שלא הספיק לסיים ובאה רבקה כמ"ש טרם כלה לדבר, וימאן משום שמאן בתוקף הרבה שלא תפציר בו יותר. וישחט משום שהאריך בשחיטת נשלמים יותר מהעולה והחטאת כדי שיצא הרבה דם שהיה צריך להוות ממנו על התנוכים והבהונות. (טעמא דקרא – פרשת וירא פרק יח טז)

ו. **מסילת ישרים פי"ט** – ואמרו (שבת י'): רבא רמי פוזמקי ומצלי אמר (עמוס ד יב): **הכּוֹן לְקִרְאָתָא לְהִיָּדְוָה יִשְׁרָאֵל**. עוד ארז"ל (ב"ר פס"ה): על הפסוק **בְּגָדֵי עֵשׂוּ בְּנֵה הַגְּדָל הַתְּמִידָת** (בראשית כו טו). אמר רשב"ג אני משמתי את אבא כו', אבל עשו כשהיה משמש את אביו לא היה משמש אלא בבגדי מלכות, והנה א"כ לבשר ודם, קל וחומר למלך מלכי המלכים הקב"ה שהעומד לפניו להתפלל ראוי הוא שילבש בגדי כבוד, ויושב לפניו כמו שיושב לפני מלך גדול. והנה בכלל זה יש כבוד השבתות ויום טוב שכל המרבה לכבודם, ודאי עושה נחת רוח ליוצרו, שכן ציוונו **וְכִבְדְתֶם**, וכיון שכבר התאמת לנו שכבודו מצוה, הנה מיני הכבוד רבים הם, אך הכלל הוא שכל מעשה שבו נראה חשיבות לשבת צריכים אנו לעשותו. על כן היו החכמים הראשונים עוסקים בהכנות השבת, איש איש לפי דרכו (שבת ק"ט), ר"א הוה יתיב אתכתקא דשינא ומנשב נורא, רב ספרא מחריך רישא, רבא מלח שיבוטא, רב הונא מדליק שרגא, רב פפא גדיל פתילתא, רב חסדא פריס סלקא, רבה ורב יוסף מצלחו ציבי, רב נחמן מכתף ועייל מכתף ונפיק, אמר אלו מקלעין לי ר' אמי ור' אסי מי לא מכתפינא קמיהו, וטראה היקשו של רב נחמן שיש לנו ממנו מקום לימוד, כי הנה היה מתבונן מה היה הוא עושה לפי דרכו לאדם שהוא חפץ לכבודו, וכזה עצמו היה עושה בשבת.

ז. **פְּתוּחַ גְּדוּל, בְּסוּפָה פֶּלַךְ בְּרַכָּה**. נראה לי הטעם כדי שיביט בסוף אותיות התאר שלו שהוא אות נון דכהן, הרומז על נפילה של כנסת ישראל, ושם ישחה להורות כי על ידי ענוה שלו בזה סומך נפילת כנסת ישראל, ומה שהמלך שוֹקֵה בְּתַחֲלָה יְסוּפָה פֶּלַךְ בְּרַכָּה, רמז שיביט בראש וסוף תואר שלו שהם אותיות **מֶלֶךְ דְּמִלְכָּה**, ויהיה תמיד מלך ושפל, ולר' יצחק בר נחמני כהן גדול בתחלת כל ברכה יביט בראש תואר שלו שהוא כף לשון כפיפה, והמלך כיון שכרע אינו זוקף, שיביט באותיות מִלְכָּה שהם הולכים ודלים במספרם, כן הוא יוסף שפלות על שפלותו יום יום. (בן יהוידע שם)

ח. **א"נ** מדוע נכתב **מוֹקְדָה מ' זעירא** – באה לרמז, כי ההתלהבות והלהט של אדם מיישראל לתורה וליהדות, אינם צריכים להיות בולטים לכל עין, כי אם חבויים בליבו פנימה. (מענינה של תורה בשם האדמו"ר מקוצק)

ט. **א"נ** מדוע נכתב **מוֹקְדָה מ' זעירא** – קי"ל כר' יוסי ביאומא מ"ה א' דהיו שם כל יום ג' מערכות, א' מערכה גדולה של כל הקרבנות ומערכה שניה של קטורת, ומערכה של קיום האש. אש מן השמים היה על המערכה השלישית של קיום האש, שהרי מבואר בזבחים ס"א ב' דאש שירדה בימי שלמה לא נסתלקה עד שבא מנשה וסילקה, אם כן היתה על קיום האש, ומשם היתה מתפשטת להם כמ"ש בזבחים (שם) אש של שמים מסייעתן. וזהו הרמז **מוֹקְדָה מ' זעירא** שעיקר האש מן השמים לא היתה במערכה זו, כי הפסוק מדבר על המערכה הגדולה שהקריבו עליה עולה ושאר הקרבנות. (טעמא דקרא)

י. **רַבִּי יְנָאִי לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר: לְעוֹלָם אֵל יַעֲמוּד אֲדָם בְּמָקוֹם סַפְנָה לְוִימֵר עֲשׂוּשִׁין לֹא נָס, שְׁמָא אֵין עוֹשִׁין לֹא נָס. וְאֵם עוֹשִׁין לֹא נָס** — מנפין לו מנפיו. **אָמַר רַבִּי חֲנִינִי: מַאי קְרָאָה? — קַטְנֵתִי מִפְּלֵ הַחֲסִדִים וּמִפְּלֵ הַאֲמֵת.** (שבת לב א')

ביאר המהר"ל – "מנפין לו מזכותיו וכו'. פירוש כאשר עושים לו נס יוצא מן הסדר הטבעי, מנפין לו [מזכותיו] הבלתי טבעיים. [כי הזכות] אינו דבר טבעי כלל, רק הם לו שמורים לעולם הבא הבלתי טבעי. וכאשר הש"י נוהג עם האדם שלא בטבע, מנכה לו מן זכותיו אשר אינם טבעיים, שהרי אוכל מה שראוי לו לעולם הבא הבלתי טבעי בעולם הזה, כאשר הש"י עושה לו נס בלתי טבעי ודבר זה מבואר."

בן יהוידע הענין כא ב – ובוזה תבין הטעם שיש כמה צדיקים שנעשה להם נסים תמיד שהם הפך הטבע ולפי הכלל הנזכר דבנס מנפין מזכותיו אם כן אפסוד טובא! ואיך יתכן? ברם הענין הוא דאותם צדיקים הקב"ה יתנהג עמהם בשם הוי"ה ששם אין הפרש בין טבע ללא טבע והכל חשיב כדבר ההווה ורגיל וכמו שכתב הרב בינה לעיתים ז"ל על פסוק **מֵאֵת ה' הַיְתָה זֵאת'** ולכן אין מנפין מזכותם כלום דאין זה חשוב לגבי דים נס אלא כדבר טבעי ורגיל, אבל מה שאמרו מנפין מזכותיו הוא לאדם שהשפעתו והנהגתו על ידי אותיות שם אלקים דאז כל דבר שהוא הפך הטבע חשוב נס. ולכן בתו של רבי חנינא בן דוסא היתה עצבה כי היא ראתה שכבר נעשה הנס שהדליק החומץ ונעצבה כי אמרה מי יודע כמה זכיות ינכו לה בעבור נס פלאי כזה! ואמר לו אביה מאי אכפת לך? דאצלינו לא יש ניכוי זכות! כי הנהגתינו היא על ידי שם הוי"ה ב"ה ששם אין הפרש בין טבע ללא טבע כי לגבי דידן מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק, שהדלקת החומץ לגבי דידן חשיבה כמו הדלקת השמן מאחר דהשפעתנו והנהגתינו היא באותיות שם הוי"ה דוקא ולא בשם אלקים, ואם כן מאי אכפת לך ממעשה נסים? הכל שוה! ובוזה ניחא שהיה מדליק עד מוצאי שבת, והיינו להורות לה מן השמים דבעבור זה הנס לא יחסר לה כלום מן זכותיה, דאם נחסר למה הדליק ביום ללא צורך, והלא כפי רבוי הנס ירבה הניכוי מזכות? אלא ודאי לא יש ניכוי זכיות כלל! ולכן מה אכפת לה ברבוי הנס דאם לא כן היה לה תרעומת בזה.

צ. עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה טעון הדחה ושטיפה חי ומלא עיטור ועיטוף נוטלו בשתי ידיו ונתנו בימין ומגביהו מן הקרקע טפח ונותן עיניו בו ויש אומרים אף משגרו במתנה לאנשי ביתו אמר ר' יוחנן אנו אין לנו אלא ארבעה בלבד **הדחה שטיפה חי ומלא** תנא הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ. (ברכות נא א) **הַתְּדָה. שְׁטִיפָה. תִּי. וּמְלֵא. רְאִישֵׁי תְבוֹת "שְׁמִתָּה"**, דכתיב **"יָנִין יִשְׁמַח לִבָּב אֲנֹשׁ"** (תהילים קד/טו).

ר. **בן יהוידע סנהדרין צג ב** – נראה הכונה דרוח הקודש היתה שורה על חוש הריח שלו וכאשר היתה שורה על חוש הראות של משה רבינו ע"ה רוח הקודש שהיה יכול לידע מן הראיה וכמו שנאמר **וְאֵתָה תִּתְּנֶה מִפְּלֵ הָעֵם** (שמות יח, כא) והנה בודאי המשיח דכתיב ביה **הִנֵּה יִשְׁפָּל עֲבָדֵי יְרוּם וְנִשְׂא וְנִבְהָ מְאֹד** (ישעיה נב, יג) גם הוא יזכה למה שזכה משה רבינו ע"ה שתשרה רוח הקודש על חוש הראות שלו, אך לו נוסף דבר זה ששורה גם על חוש הריח שלו מה שלא זכה שום צדיק לדבר זה ולכן הוא משתמש בחוש הראות אף על גב דיכול להיות חזי ודאין מפני שדבר זה הוא תוספת שהוסיף לו הקדוש ברוך הוא על זולתו. ועוד כי זה הוא פלא יותר כי ראייה היא מקרוב עד שיעמדו בעלי דינים לפניו ויראה אותם אך בריח יוכל לידע מרחוק קודם שיראה אותם וקודם שיעמדו לפניו מורח ודאין. ועוד בראיה ישיג מצד אחד דהיינו מצד אשר מלפניו אך בריח ישיג מכל הצדדין אפילו מהעומד אחריו.

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת ramnadlan018@gmail.com